

Slutrapport

Ökad jämlikhet i Krylbo

Innehåll

Inledning	4
Sammanfattning	4
Syfte och avgränsning	5
Utgångsläge och analysunderlag.....	5
Fokusområden och sammanfattning av satsningar.....	5
Självförsörjning.....	6
Krylbo Mat och Prat.....	6
Rekommendation:.....	6
Krylboambassadörer – arbetserfarenhet.....	6
Resultat.....	7
Studie- och yrkesvägledare i Krylbo.....	7
Resultat.....	7
Inflytande, deltagande och meningsfull fritid.....	8
Krylboambassadörer – inflytande och deltagande	8
Stöd till civilsamhället Krylbo	9
Rustad fritidsgård Krylbo	10
Rekommendation.....	10
Servicepunkt Krylbo	10
Rekommendation.....	11
Resultat.....	11
Politikermingel	11
Rekommendation.....	12
Personer med särskilda behov.....	13
Lovaktiviteter för skolbarn	13
Rekommendation.....	13
Resultat.....	13
Utbildning skolpersonal.....	13
Utrustning skola: vinteraktiviteter	14
Kompetenshöjning kring hedersfrågor och förtryck.....	14
Utveckling Skol-IF	15
Klädbytarcafé Krylbo skola	15
Mötesplats Krylbo	15
Rekommendation.....	15
Resultat.....	16
Föreläsning Åvestadalskolan- Vad händer när bollen inte är rund?.....	16
Kompetensutveckling.....	17

Krylbo barnbokklubb	17
Rekommendation.....	17
Resultat.....	18
Föräldrastöd högstadiet.....	18
Krylboambassadörer - workshop.....	18
Stärkt bibliopunkt Krylbo.....	18
Kvinnor möts – en studiecirkel för kvinnor.....	19
Integration.....	20
Föräldracirkel språkcafé	20
Rekommendation.....	20
Krylbo utflyktsgrupp.....	20
Läxhjälp – för barn och föräldrar	21
Framtidens ekostadsdel.....	22
Positiv marknadsföring om Krylbo.....	22
Ökad trygghet i Krylbo	22
Samverkan nedskräpning, avfall och återvinning.....	22
Fokusgrupp ekostadsdel.....	23
Krylbodagen: Folkfest i Krylbo	23
Slutord.....	24
Utmaningar och lärdomar	24
Reflektioner, tankar från ambassadörerna samt generella rekommendationer.....	24
Personliga reflektioner från projektledaren	24

Inledning

Projektrapport för Ökad Jämlikhet i Krylbo (Jämlikt Krylbo). Projektledare under perioden 2021-05-31 till 2022-10-06 var Josefine Sjöberg och då hon slutade tillsattes Marielle Backman som projektledare fram till projektets slut 2023-04-30. Då Josefine Sjöberg avslutade sin tjänst skrevs en delrapport om projekt Ökad jämlikhet i Krylbo vilken ligger till grund för denna slutrapport. Marielle Backman har kompletterat med information, erfarenheter och reflektioner från den senare delen av projektet.

Sammanfattning

Projekt Ökad jämlikhet i Krylbo har sin grund i en socioekonomisk analys som visat att Krylbo har större socioekonomiska utmaningar än övriga delar av kommunen och projektets syfte har varit att ”arbeta med och följa upp Krylbos utveckling ur jämlikhetsperspektiv”. Projektet har delats in i olika fokusområden och inom varje fokusområde har olika aktiviteter och satsningar genomförts för att skapa en positiv utveckling i Krylbo.

En mycket viktig del av projektet har varit att arbeta nära en grupp engagerade medborgare som bor i Krylbo eller har anknytning till Krylbo. Denna grupp har kallats för Krylboambassadörer. De har varit med och utformat projektets inriktning samt hjälpt till att driva projektet framåt genom sina tankar, erfarenheter, kunskaper, idéer och arbetsinsats då de medverkat vid olika aktiviteter och arrangemang. Inom ramen för projektet har det startats olika aktiviteter där någon enhet i kommunen varit aktivitetsägare. Ofta har någon ambassadör initierat aktiviteten, varit delaktig i aktiviteten eller hjälpt till att bjuda in deltagare genom sitt kontaktnät. Fler av aktiviteterna har varit mycket populära, exempelvis barnbokklubben som många veckor haft mellan 20 och 35 deltagande barn eller utflyktsgruppen där det varit över 100 deltagare vid vissa aktiviteter.

Projekt Ökad jämlikhet i Krylbo har bidragit till den positiva utvecklingen i Krylbo men också gett möjligheter på ett individuellt plan för människor att utvecklas och hitta meningsfullhet i tillvaron. I vissa fall har det också hjälpt personer att komma ut i sysselsättning eller arbete. Vid intervjuer med ambassadörerna under projektets sista veckor har de framfört sina tankar om projektet och här följer några exempel på vad de uttryckt om vad projektet Ökad jämlikhet i Krylbo och uppdraget som Krylboambassadör har betytt, vad som är viktigt och vad som känts värdefullt för dem:

Att bli engagerad, göra något och att få göra skillnad. Försöka bli mer engagerad i samhället. Man kan inte bara äta och sova – man måste göra något. Jag vill ändra bilden av invandrare som ett problem – jag vill att alla ska se människor för det de är och inte generalisera.

Få vara en del av samhället. Språket är nyckeln! Om jag inte har språket kan jag inte förstå och kanske jag då inte vågar vara med. Bra att träffa andra och prata!

Väldigt mycket! Gjort mig starkare i mig själv. Jag har vågat prova saker som jag aldrig vågat prova förut.

Det har betytt allt! Jag har träffat många nya vänner och lärt mig mycket nytt. Livet fick en mening. Känslan av att få ge något tillbaka och hjälpa andra och inte bara få hjälp själv.

Om alla bidrar och vill göra något, om alla tar ansvar, så blir det bättre.

Projektet har gett något värdefullt för ambassadörerna, för kommunen, för Krylbo, för alla. Att få göra något ger glädje. Aktiviteterna som hjälper andra ger glädje.

Syfte och avgränsning

Syftet med projektrapporten är att beskriva vilka satsningar som gjorts inom ramen av projektet samt redogöra för projektets nyskapade samverkansformer. Rapporten kommer också att innehålla rekommendationer där detta är lämpligt kring hur arbetet skulle kunna förvaltas framledes. Rapporten avser tidsperioden 2021-05-31 och 2023-04-30.

Utgångsläge och analysunderlag

I förstudien¹ till projekt Ökad Jämlikhet i Krylbo framgår det att projektets syfte är att ”arbeta med och följa upp Krylbos utveckling ur jämlikhetsperspektiv”. En socioekonomisk analys har visat att Krylbo har större socioekonomiska utmaningar på ett flertal områden jämfört med övriga kommunen. Under projekttiden har även ny information kring utmaningar i Krylbo tillkommit vilket har påverkat projektets utformning. Projektets inriktning och avgränsningar har också påverkats av social hållbarhetsteori² samt olika nationella utredningar och rekommendationer som kopplar till socioekonomiskt utanförskap, integration och jämlikhetsfrågor.

Fokusområden och sammanfattning av satsningar

I förstudien till projektet föreslogs sex olika fokusområden. När projektet startades omarbetades dessa till följande nya fokusområden:

- Självförsörjning
- Inflytande, delaktighet och meningsfull fritid
- Personer med särskilda behov
- Kompetensutveckling
- Integration
- Framtidens ekostadsdel – ökat anseende, trygghet och trivsel

Dessa fokusområden har väglett arbetet i projektet och syftat till att täcka upp på olika områden för att på så sätt nå en mer långsiktig positiv utveckling via aktiviteter och satsningar som är förankrade i nationella riktlinjer och ”best practice”.

Det bör noteras att flera satsningar och aktiviteter är svåra att avgränsa till endast ett fokusområde eftersom de flesta är naturligt sammanlänkade med varandra samt kan ha fler syften och fyller fler funktioner. En väldigt central del av projektet har varit att arbeta nära en grupp medborgare som engagerat sig ideellt i projektet, så kallade Krylboambassadörer. Arbetet med Krylboambassadörerna har på flera sätt varit dynamiskt och mångsidigt vilket gör det missvisande att avgränsa detta till endast ett fokusområde. Övriga aktiviteter har delats upp mellan de olika fokusområdena för att underlätta förståelsen av hur projektet arbetat med de olika fokusområdena.

¹ Dokumentet: ”Ökad jämlikhet i Krylbo förstudie/projektplan”

² www.thefuture.se

Självförsörjning

Arbetet kring ökad självförsörjning har resulterat i tre olika konkreta satsningar och samarbeten.

Krylbo Mat och Prat

Krylbo Mat & Prat är en aktivitet som har letts av två arbetshandledare vid kommunens arbetsmarknadsenhet (AME). Till sin hjälp att driva aktiviteten har de haft två Krylboambassadörer som agerat språkstöd och assisterat. I Krylbo Mat & Prat har deltagare samlats för att tillsammans handla ingredienser, tillaga och äta en måltid tillsammans. För att deltagarna i gruppen skulle få möjlighet att träna på att tala svenska och även utöka sitt ordförråd talades svenska under hela aktiviteten. AME tillsatte aktiviteten en budget på 5000 kr under perioden ht-22 och ytterligare 5000 kr för period vt-23. Detta har täckt matvaruinköpen.

Syftet med aktiviteten var att arbeta mer praktiskt med språkträning för en grupp utlandsfödda för att underlätta möjligheten att snabbare komma in på arbetsmarknaden. Gruppen med deltagare har handplockats av arbetshandledarna och urvalet har gjorts genom individuella bedömningar kring vilka personer som har haft störst behov av alternativa sätt att träna på svenska (jämfört med mer traditionell undervisning i klassrum). Förtur har getts till de personer som är bosatta i Krylbo.

En utmaning med att arrangera aktiviteten var att hitta en ledig lokal i Krylbo med rätt förutsättningar för aktiviteten. Ett första alternativ var hemkunskapsalen i Åvestadalsskolan, men då aktiviteten behövde genomföras under ordinarie arbetstid var denna lokal ej ledig. Frågan om att samverka med välgörenhetsorganisationerna *Lions Krylbo* och *Odd Fellow* i Krylbo ställdes också då båda dessa organisationer har små pentryn i sina lokaler och har visat ett intresse för samverkan med projekt Ökad jämlikhet i Krylbo. Det bedömdes till slut ej praktiskt genomförbart från organisationernas sida. Slutligen valdes en lokal med mindre pentry i Krylbo församlingsgård i samverkan med By-Folkärna pastorat.

Vid uppföljning med handledarna i slutet av projektet framkommer att aktiviteten har varit mycket uppskattad av deltagarna och även här lyftes andra aspekter av aktiviteten vars betydelse inte var helt klarlagd från början. Tanken var att aktiviteten skulle ge språkträning samtidigt som deltagarna lagade mat men det visade sig att inhandlingen av varor till matlagningen var mycket värdefull då deltagarna inte kände till de olika produkterna som finns i en mataffär i Sverige. Således blev inköpen en möjlighet att få värdefull kunskap om fler varor i butiken.

Rekommendation:

Mat & Prat har fått budget från AME för tio träffar under våren. Framledes skulle dock AME kunna få extra medel till sin budget vilka är öronmärkta för att just förankra arbetet med att driva och utveckla Mat & Prat-gruppen. Om aktiviteten har visat sig ge stor effekt på deltagarnas språkkunskaper kanske också fler grupper kan starta i andra stadsdelar.

Krylboambassadörer – arbetserfarenhet

I projekt Ökad jämlikhet i Krylbo kunde medborgare ansöka om att engagera sig som Krylboambassadörer. En intervju genomfördes med de som ansökte för att få en bättre bild av personen samt delge information om projektet och innebörden av att vara en ambassadör. För att gruppen skulle representera den blandade profilen av medborgare i Krylbo har det också ansetts vara viktigt att försöka eftersträva en balanserad grupp av både män och kvinnor samt personer med olika ursprung och socioekonomiska förutsättningar. Det visade sig vara en

utmaning då det var färre män, färre inrikesfödda och färre med godare socioekonomiska förutsättningar som sökt uppdraget. Gruppen har haft ett brett åldersspann där den yngsta medlemmen var 20 år och den äldsta 75 år.

De flesta som sökte uppdraget hade av olika skäl inte haft en anställning. För dessa personer har uppdraget som Krylboambassadör haft en extra viktig dimension där man också kunnat tillgodogöra sig en form av arbetserfarenhet. För vissa personer har uppdraget varit det första man har på sitt CV. Flera ambassadörer har utöver månadsmöten och extra insatta möten, exempelvis Krylbodagen, dessutom arbetat i någon av projektets aktiviteter: barnbokklubb, utflyktsgrupp, Mat & Prat eller som cirkelledare.

Som tack för sitt engagemang har de Krylboambassadörer som önskat sig fått ett referensbrev samt en möjlighet att ange projektledare som referens vid eventuella jobbsökningar. Flera ambassadörer har kunnat nyttja detta när de sökt jobb och för en del har det också lett till arbete. Att Krylboambassadörer fått ett jobb har för vissa medfört att man inte längre kan vara lika aktiv som ambassadör men de flesta har ändå valt att stanna kvar och bidra till projektet i den mån de orkat och hunnit med. De personliga banden i gruppen har blivit starka och ambassadörerna har uttryckt vikten av att alla behöver delta i att förbättra samhället vilket kanske bidragit till valet med fortsatt engagemang även då man fått annan sysselsättning.

Det har under projektets gång arbetats för att Krylboambassadörerna skulle få en kontaktperson i kommunen så att de kunde fortsätta verka för Krylbos bästa. Under senare delen av projektet var det meningen att Fältarna skulle ta över ansvaret för gruppen med ambassadörer men den tanken avvecklades då Fältarna fick andra uppdrag och det sågs inte möjligt att också hinna arbeta tillsammans med ambassadörerna.

Resultat

Krylboambassadörerna har uttryckt att de gärna vill fortsätta engagera sig och en möjlighet till det finns i kommunens Arenaprojekt. Projekt Ökad jämlikhet i Krylbo har kopplat ihop Krylboambassadörerna med Arenasamordnaren så att de ambassadörer som vill kan fortsätta sitt engagemang och volontärarbete.

Studie- och yrkesvägledare i Krylbo

Två studie- och yrkesvägledare (SYV) från enheten för vuxenutbildning och integration turas om att ha drop-in i Servicepunkt Krylbo varje vecka. Att denna verksamhet finns tillgänglig i Servicepunkten är viktigt för att minska tröskeln för de i Krylbo med behov av studie- eller yrkesvägledning. Som också framgått i den socioekonomiska analysen har Krylbo en högre andel medborgare med bristande självförsörjning och utbildningsnivån är låg i Avesta kommun generellt. Detta, i kombination med ökade svårigheter med kompetensförsörjning på arbetsmarknaden, gör satsningar såsom denna till viktiga pusselbitar för utvecklingen i Krylbo.

Projektets roll har varit att informera och marknadsföra studie- och yrkesvägledningen i Krylbo i olika sammanhang. Framförallt har detta skett till Krylboambassadörerna, som inte sällan haft egna frågor och funderingar kopplat till dessa frågor men varit osäkra på vart man då vänder sig. Projektet har också hjälpt till att sprida information om olika tematräffar som anordnats av SYV:arna.

Resultat

Efter projektets slut kommer Studie- och yrkesvägledarna att fortsätta med drop-in i Servicepunkt Krylbo.

Inflytande, deltagande och meningsfull fritid

Detta fokusområde har en bredare inriktning och innefattar olika aktiviteter och satsningar inom projektet.

Krylboambassadörer – inflytande och deltagande

(Se s. 6 för mer information om rekrytering av Krylboambassadörer)

Det har ansetts vara viktigt att försöka rekrytera så kallade ”eldsjälar” till gruppen med ambassadörer. Det vill säga, de som brinner lite extra för utveckling och positiv förändring inom något område. Genom att ambassadörerna fått vara med och forma projektets aktiviteter och har de därmed fått en möjlighet att verkligen påverka projektets inriktning. Det har gett större ägandeskap av projektet till medborgarna, samt bidragit till empowerment i den mening att individerna tagit ansvar för sin egen situation men också arbetat med att forma och utveckla sin omgivning.

Exempel på hur Krylboambassadörer har haft inflytande i projektet:

- En ambassadör med ett djupt engagemang för barnfrågor deltog i utformningen och skapandet av Krylbo barnbokklubb. Hennes erfarenheter har påverkat innehållet i aktiviteten och hon hjälper även till att bedriva aktiviteten genom att stötta barnbibliotekarien som leder bokklubben.
- En ambassadör har framfört ett stort intresse av att Krylbos utemiljö rustas och förbättras. Som ett resultat av detta förlades ett av månadsmötena i gruppen till ett ”promenadmöte” i Krylbo där deltagarnas åsikter, tankar och synpunkter på olika platser i Krylbo kunde fångas upp. Under mötet informerades också deltagarna om hur man enkelt kan felanmäla till kommunen om något behöver åtgärdas, vilket också har stärkt känslan av inflytande i gruppen.
- En ambassadör har uttryckt en oro över hur svårt det kan vara för utrikesfödda att integreras i Sveriges kultur- och fritidsliv. Från detta kunde språkstugan Krylbo utflyktsgrupp startas, som blandar språkträning på svenska med utflykter till olika sevärdheter eller fritidsaktiviteter. Aktiviteten leds av kommunens Fritidsenhet och får stöd av två ambassadörer som brinner för integration.
- En ambassadör har haft ett stort engagemang för kvinnofrågor och utbildning vilket ledde till att det startades en studiecirkel för kvinnor där olika viktiga samhällsfrågor togs upp. Studiecirkeln drevs i samarbete med Vuxenskolan och ambassadören som tog initiativet till studiecirkeln var också cirkelledare.
- En ambassadör uttryckte behovet av platser att mötas och beskrev ensamheten som svår. Ur dessa samtal väcktes idén om att skapa en mötesplats och det mynnade ut i Mötesplats Krylbo. Konkret innebar det att Servicepunkt Krylbo hade öppet två timmar i veckan för att ge allmänheten möjlighet att komma dit för att mötas och umgås.

Stöd till civilsamhället Krylbo

Projekt Ökad Jämlikhet i Krylbo har på flera sätt interagerat med organisationer och föreningar för att stötta ett starkare civilsamhälle i Krylbo samt utöka möjligheter för boende i Krylbo att åtnjuta en aktiv och meningsfull fritid. Följande externa aktörer har varit i dialog med Ökad jämlikhet i Krylbo:

- **Krylbo IF:** Bland annat har projektet varit behjälplig att förmedla kontakter till föreningen när Krylbo IF har velat involvera fler utrikesfödda i sin styrelse och verksamhet. Samverkan har också skett kring fotbollsskola och andra aktiviteter.
- **RF-Sisu:** Olika samverkansprojekt och dialoger för att gemensamt utveckla och stötta idrottsföreningar i, och nära, Krylbo. För RF-Sisu är Krylbo extra prioriterat då siffror visar på att det är ett mycket idrottssvagt område vilket också medförde att det startades gymna för vuxna där.
- **Rädda barnen:** Har egna projekt i Krylbo som samverkar med Jämlikt Krylbo i olika sammanhang, bland annat höstlovsaktiviteter, Avestaföräldrarna språkcafé och erfarenhetsutbyten.
- **Krylboulerna:** Dialog för att stötta föreningen och introducerat till RF-Sisu för ytterligare stöd. Planering för att hjälpa föreningen anordna gratis boule-kollo för barn och unga under skolloven i Krylbo.
- **Lions Krylbo:** Dialog kring projektet och socioekonomiska utmaningar i Krylbo där Lions skulle kunna bidra till positiv utveckling.
- **Odd Fellows Krylbo:** Dialog kring projektet och socioekonomiska utmaningar i Krylbo där Odd Fellow skulle kunna bidra till positiv utveckling.
- **Åsebo ridsällskap:** Samverkan kring sommarlovsaktivitet samt samverkan med Skol IF.
- **Krylbo församling/By-Folkärna pastorat:** Dialog kring projektet och socioekonomiska utmaningar i Krylbo och erfarenhetsutbyten. Samverkar också i olika aktiviteter som exempelvis sommarlovslek, lovskoj, Avestaföräldrarna språkcafé samt Krylbo Mat & Prat.
- **Avesta diamonds:** En ny basketförening som startades i Krylbo under våren 2022. Dialog kring socioekonomiska utmaningar och försök till samverkan. Dock uppfyllde inte föreningen de kriterier som RF-Sisu bedömde som nödvändiga för ekonomiskt stöd.
- **Socialdemokraterna Krylbo:** Inbjuden att informera om det socioekonomiska läget i Krylbo och om projektets aktiviteter. Samtal om utmaningar kopplat till brist på intresse och kunskap hos medborgare att engagera sig i lokala partier.
- **Nattvandrarna Krylbo:** Inbjudna till ambassadörmöte för att berätta om sin verksamhet samt bjuda in till att delta som nattvandrare.
- **Quilt4you:** Träff med lokala företaget Quilt4you för att informera om projektet och undersöka möjligheterna för ett samarbete. Idéen var att eventuellt starta en syjunta med fokus på integration och språkinläring för boende i Krylbo som skulle kunna drivas av ägare till företaget. Aktiviteten startade aldrig då det bedömdes vara för krävande att leda en sådan aktivitet.
- **Internationella föreningen (IFA) Avesta:** Dialog kring projektet och socioekonomiska utmaningar i Krylbo där IFA skulle kunna bidra till positiv utveckling. Även samverkat kring aktiviteten Läxhjälp för barn och föräldrar i Krylbo skola. IFA har kontor i Krylbo.
- **En hjälpande hand:** Samverkansmöte med denna förening som ingår i Korpen, och har ett fokus på inkludering av utrikesfödda. I samverkan med RF-Sisu startades gymna för vuxna i Krylbo.
- **Krylbohus:** Dialog kring stärkt huskurage och ökad trygghet, samt planer på att samverka tillsammans med Hyresgästföreningen och projektet kring avfallsfrågor, nedskräpning och ökad återvinning.
- **Hyresgästföreningen:** Dialog kring stärkt inflytande för boende i hyresrätt, samt planer på att samverka tillsammans med Krylbohus och projektet kring avfallsfrågor, nedskräpning och ökad återvinning.
- **Polismyndigheten:** Nära samverkan i flera olika trygghetsrelaterade frågor.
- **Vuxenskolan:** Studiecirkel för kvinnor i syfte att utvecklas och hitta gemenskap samt samtala om viktiga samhällsfrågor.

Rustad fritidsgård Krylbo

Investeringar har gjorts för att rusta den enda fritidsgård för ungdomar som finns i Krylbo. I en jämförelse som gjordes mellan utbudet av bland annat teknisk utrustning i fritidsgården i centrala Avesta och fritidsgården i Krylbo framgick det att Krylbo fritidsgård inte låg på samma nivå. Ökad jämlikhet i Krylbo har därför investerat i ny teknisk utrustning till fritidsgården. Bland annat har ett VR-headset kunnat köpas in som utöver spel också skulle kunna användas i olika pedagogiska syften. Det finns bland annat program som kan låta spelaren ”testa på” olika yrken såsom exempelvis arbete i en gruva.

I projektet har verksamheten i Krylbo fritidsgård bedömts vara mycket viktig, men samtidigt i behov av utveckling för att nå sin fulla potential. Mycket inspiration har tagits från Trainstation i Vivalla³ som bedriver ett ambitiöst arbete för att minska den digitala segregationen som framförallt kan uppstå i områden med socioekonomiska utmaningar. Samma problembild skulle därmed kunna argumenteras i Krylbo. Världen blir alltmer digital och digital kompetens spelar en allt viktigare roll i både skola och på arbetsmarknaden. Samtidigt är det ofta kostsamt att inhandla teknisk utrustning, vilket bland annat kan leda till att en social segregation kan förstärkas mellan barn och unga med olika socioekonomiska förutsättningar.

Ökad jämlikhet i Krylbo har också bidragit till material för de nystartade tjejkvällarna på Krylbo Fritidsgård. Dessa kvällar har startats då man sett att det är färre tjejer som besöker fritidsgården och det är också vanligt att tjejerna inte vågar prova vissa saker, som exempelvis bilspel, då det är blandad grupp. Tjejkvällarna har varit mycket uppskattade och för en del har det också varit den enda möjligheten att få tillåtelse hemifrån att vara på fritidsgården genom att det bara är tjejer där under de kvällarna.

Utöver ovan argument har det också bedömts finnas ganska få möjligheter för unga i Krylbo, speciellt de som lever i hushåll med små ekonomiska marginaler, att delta i olika fritidsaktiviteter i sitt närområde. Utbudet av aktiviteter i exempelvis föreningar är smalt i Krylbo, och det kan vara ett hinder för många att ta sig till övriga delar i kommunen samt att betala medlemsavgifter. Det är såklart mycket viktigt att det finns trygga och tilltalande platser att gå till för barn och unga även utanför skoltid, inte minst för att minska negativa beteenden i utemiljöer såsom skadegörelse och bråk.

Rekommendation

Kommunen bör satsa mer resurser på fritidsgården i Krylbo, både personellt så att fritidsgården kan vara öppen oftare och längre samt även ekonomiskt för att fritidsgården ska kunna erbjuda en större variation av aktiviteter. Ganska små medel kan göra stor skillnad för fritidsgården. Det kan handla om att kunna köpa in priser till olika typer av tävlingar vilka kan locka fler att besöka fritidsgården eller att köpa in material till pysselkvällar. Det kan också handla om att göra utflykter med fritidsgården, speciellt under skolloven. Det vore också bra om fritidsgården skulle kunna köpa in utrustning eller materiel för att tillgodose fler intressen än spel. Detta kan bredda perspektiven hos de besökande ungdomarna samt även locka nya ungdomar till fritidsgården. För att få nya perspektiv och idéer skulle man även kunna satsa på kompetenshöjning hos den egna fritidspersonalen som bemannar fritidsgårdarna, exempelvis via studiebesök till andra innovativa verksamheter med liknande målgrupp. Det vore också bra om fritidsgården kunde anordna föräldrakvällar för att visa upp verksamheten och bygga tillitsfulla relationer med föräldrar.

Det bör också noteras att fritidsgården i Krylbo endast är avsedd för högstadiel elever. Äldre ungdomar, såsom gymnasieelever, saknar en (kostnadsfri) naturlig mötesplats i Krylbo för att umgås och utöva aktiviteter tillsammans med vuxna ledare.

Servicepunkt Krylbo

Servicepunkt Krylbo invigdes i november 2021 och spelar en viktig roll för utvecklingen i Krylbo. I servicepunkten har följande verksamheter funnits:

- Projekt Ökad jämlikhet i Krylbo
- Bibliopunkt
- Servicepunkt
- Lärcentrum
- Drop-in hos Polisen

³ www.trainstation.se

Servicepunkten innebär att kommunala verksamheter kommer närmare invånarna i Krylbo och minskar tröskeln som kan finnas för vissa målgrupper att ta del av de tjänster och den service som kommunen kan erbjuda. Polisens drop-in möjliggjorde ett tillitsbyggande arbete för ökad trygghet i Krylbo och ett starkare brottsförebyggande arbete.

I projekt Ökad jämlikhet i Krylbo har lokalen kunnat nyttjas som en fokuspunkt för utvecklingsarbetet i Krylbo. I Servicepunkten har projektet kunnat vara värd för både interna och externa möten. Lokalen har fungerat mycket väl för alla typer av träffar där fokuset legat på Krylbo, bland annat ambassadörmöten och workshops, referensgruppmöten, samverkansmöten samt individuella träffar med medborgare. Värdet i att kunna träffas i kommunala lokaler i just Krylbo har varit stort. Projektet har även spridit information om övriga verksamheter som finns i lokalen via projektets kommunikationskanaler.

Rekommendation

Arbetet med att sätta Servicepunkten på kartan för medborgare i Krylbo bör fortsätta. Olika event och informationsträffar kan med fördel arrangeras i servicepunkten för att locka dit medborgare och marknadsföra de olika tjänster som erbjuds.

Resultat

Servicepunkt kommer att fortsätta med delar av sina verksamheter.

Politikermingel

En utmaning som identifierats kring arbetet med inflytande och deltagande i samhället har varit det låga valdeltagandet i Krylbo, vilket är lägst i hela kommunen. 2018 låg valdeltagandet i Krylbo på 76,19% till riksdagen, och valdeltagandet i kommunvalet blev 70,96 %. Valdeltagandet för Avesta kommun i sin helhet till riksdag och kommun låg då på 86,71 % och 83,61% respektive. Denna klyfta mellan Krylbo och övriga kommunen ser ut att ha ökat ytterligare i valet 2022, även om valdeltagandet också sjunkit generellt i hela kommunen. I Krylbo hamnade valdeltagandet till riksdag och kommun på 66,6% och 58,1 % respektive. I hela kommunen var dessa siffror 84% och 79,8%. Innan valet 2022 anordnade därför projekt Jämlikt Krylbo ett politikermingel i Krylbo med syftet att öka valdeltagandet genom att bland annat minska tröskeln för förstagångsväljare att rösta. Låga nivåer av valdeltagande påverkar såklart hela det demokratiska samhället negativt, och är även ett symptom på låga nivåer av tillit och känsla av inflytande hos medborgare.

För att hjälpa till att bemanna minglet och sprida information om eventet hade Krylboambassadörerna en nyckelroll. Krylboambassadörerna har i tidigare sammanhang varit mycket behjälpliga med att sprida information och engagemang i grupper dit kommunens ordinarie kommunikationskanaler har haft svårt att nå fram. Förhoppningen var att bättre kunna locka medborgare att delta som kanske annars inte skulle ha röstat, och även de medborgare som vill rösta men är osäkra på vad de olika partierna står i olika frågor.

Politikerminglets upplägg var uppbyggt på ett liknande sätt som en mäsas. Varje politiskt parti fick i samma lokal (skolornas matsal i Krylbo) ställa upp ett bord med sina eventuella banderoller, valaffischer, broschyrer, valsedlar med mera. Medborgare fick sedan ”mingla runt” borden och ställa frågor och prata med de politiska representanterna. Krylboambassadörer bemannade dörrar både in till lokalen och in till skolgården för att hjälpa besökare att hitta rätt. För att ytterligare underlätta för besökare att komma i gång i sitt minglande erbjöds en penna och en delvis förfylld lapp för minnesanteckningar. Lappen listade sju olika valfrågor och även tomma rutor för att skriva in egna frågor. Vid varje fråga kunde besökaren sedan anteckna svar från de olika partierna. En annan roll som flera ambassadörer tog på sig var att agera språkstöd till besökare som så önskade för att hjälpa dem att formulera frågor och förstå svaren från de olika partierna.

Inne i mingellokalen fanns, utöver alla partibord, också ett bord precis vid ingången med information på flertalet olika språk om hur man röstar i Sverige. På detta bord fanns också information om projekt Ökad jämlikhet i Krylbo samt giveaways med tema ”Krylbo som ekostadsdel”. Detta bord bemannades av projektledare Jämlikt Krylbo samt kommundirektör.

Eventet var trögstartat med få besökare vid öppnandet, men efter en stund kom allt fler personer och totalt blev det 82 besökare till minglet, utöver arrangörer, Krylboambassadörer och politiker. Efter minglet har en utvärdering skickats ut till partiföreträdare och även kommundirektör som deltog. Utvärderingen utgör nu

ett underlag för rekommendationen nedan, samt ger en tydlig indikation på att aktiviteten med politikermingel var uppskattat från de lokala politikerna och att det bör fortsätta arrangeras inom Avesta kommun.

Rekommendation

Om möjligt borde Avesta kommun fortsätta arrangera event såsom politikermingel för medborgare med syfte att öka intresset för politik, både på lokal- och nationell nivå. Även andra träffar/events med syfte att stärka Avestas lokaldemokrati och inkludera fler i det demokratiska samhällets processer är viktiga. Exempelvis kan det inför nästa val vara aktuellt med en ”förberedande valstuga” där man kan få lära sig rent praktiskt hur man röstar och få information på flera språk. Arbetet med stärkt lokaldemokrati och ökad inkludering och deltagande av underrepresenterade grupper bör dock inte begränsas till valår, utan kan med fördel integreras i ordinarie verksamhet för att säkra en långsiktighet i arbetet.

Personer med särskilda behov

Detta fokusområde fokuserar extra mycket på de grupper som har en extra utsatthet eller som lättare kan bli underrepresenterade i olika sammanhang. I projekt Ökad jämlikhet i Krylbo har stort fokus lagts på barn och unga med tanke på de socioekonomiska utmaningar som finns i stadsdelen.

Lovaktiviteter för skolbarn

Inför loven finns det barn och unga som ”inte vill gå hem” i Krylbo, enligt information från skolpersonal. Det kan vara ett tecken som tyder på en sämre hemmamiljö. På grund av sekretess och begränsade resurser har inte projektet kunnat undersöka mer i detalj på vilka sätt barn och ungas hemmamiljö skapar en utsatthet för barnen. Den socioekonomiska analysen indikerar dock att flertalet barn lever i barnfattigdom med allt vad det innebär: Skolorna har ett ansvar att göra orosanmälan vid behov och socialtjänst samt andra verksamheter är bäst lämpade att jobba vidare med de allra mest utsatta barnen.

Projektets roll har i stället varit att försöka skapa fler trygga platser för barnen att tillbringa sina skollov på som är skraddarsydda efter deras förutsättningar och utbudet som finns i närområdet. Detta har inneburit att aktiviteterna har planerats i och runtomkring Krylbo samt att aktiviteterna varit kostnadsfria. Informationsblad om aktiviteterna har distribuerats på svenska men också på arabiska och tigrinja för att bättre nå föräldrar med annat modersmål. Följande lovaktiviteter har genomförts under projektet:

- Höstlov på Krylbo skola
- Fotbollsskola med Krylbo IF
- Mini-skötare hos Åsebo ridsällskap
- Sommarlekar hos svenska kyrkan Krylbo, By-Folkärna pastorat.
- Jullovsskoj samt sport- och påsklovsskoj hos svenska kyrkan Krylbo, By-Folkärna pastorat.

Dessa aktiviteter har varit ett viktigt komplement till övriga lovaktiviteter som arrangeras centralt i kommunen eftersom det har visat sig vara svårare för målgruppen i Krylbo att ta del av de centralt arrangerade aktiviteterna. I diskussion med ambassadörgruppen framfördes bland annat åsikterna att det var svårt för föräldrar med annat modersmål att förstå vilka aktiviteter som fanns samt att det blev för dyrt för många att ta sig till aktiviteter som krävde buss eller bil. En ambition som fanns inom projektet var att bland annat ordna översättningar på listan med sommarlovsaktiviteter som producerats av Fritidsenheten på kommunen inför sommarlovet 2022 för att hjälpa till att bättre förankra och sprida denna information i Krylbo. Dock blev detta ej genomförbart då listan blev klar först i samband med skolavslutningen.

Rekommendation

Det vore bra om kommunen har möjlighet att ordna lovaktiviteter i Krylbo, just på grund av den problembild med socioekonomiskt utanförskap och segregation som finns där. Det ger också en långsiktighet i arbetet med Krylbo som inte projektet längre kan bidra med.

Resultat

By-Folkärna pastorat upplever att projektet bidragit till att utveckla även deras verksamhet och de avser att fortsätta med lovskojs för barnen. Föräldracaféet kommer att fortsätta sin verksamhet i församlingshemmet.

Utbildning skolpersonal

I dialog med rektorer på lågstadiet och förskola i Krylbo uppmärksammades en utmaning kring koncentrationssvårigheter hos många barn. Dessa koncentrationssvårigheter tog sig ofta fysiska uttryck i ett utåtagerande sätt och tros härstamma från en känsla av otrygghet hos barnen, speciellt eftersom beteendet förstärktes innan lov och helger då barnen inte kan vara i skolans trygga miljö.

För att bättre rusta lärare att undervisa i denna kontext köptes en utbildning in som pedagoger och lärare på förskolan och lågstadiet deltog i. Även material köptes in som kopplade till de olika övningarna som lärdes ut. Utbildningen⁴ heter ”Life Kinetik – rörelsebaserad hjärnträning” och utfördes under tre dagar.

⁴ <https://www.lifekinetik.se>

Utbildningen valdes på efterfrågan av rektor för Krylbo skola. Även lärare på Åvestadalsskolan erbjöds att delta men rektor avböjde då man inte såg ett behov. Resultatet av träningen och vilken effekt det haft på lärandet och måendet hos elever kan med fördel utvärderas vid lämplig tidpunkt.

Utrustning skola: vinteraktiviteter

Ännu en investering som gjorts till elever på Krylbo skola är inköp av utrustning för att kunna utföra vinteraktiviteter som skidåkning och skridskor. Det ansågs viktigt att stärka skolan i att kunna göra typiska vinteraktiviteter med barnen eftersom sådan utrustning ofta är dyr, samt att det kan finnas ekonomiska och kulturella hinder för vissa familjer att själva arrangera typiska ”vinteraktiviteter” för sina barn. Det är såklart viktigt för barn och unga att fortsätta utföra fysiska aktiviteter även under vintern och här kan skolan ha en viktig roll, både för ökat välbefinnande och i en kulturell integration.

Kompetenshöjning kring hedersfrågor och förtryck

Samtal med rektorer på förskolan, lågstadiet samt högstadiet och även områdespolis i Krylbo har alla på olika vis indikerat att det kan finnas begynnande tendenser till förtryck av barn och unga som kopplar till kulturella krokar och hederskultur. Exempel är att flickor hämtas vid skoldagens slut av bröder, både yngre och äldre, för att de inte tillåts gå själva. Det finns också fall av misstänkt tvång att använda slöja, motstånd till att acceptera hjälp från myndigheter samt trakasserier av barn vid kulturellt icke-accepterade beteenden såsom för en flicka att ha en pojkvän. Det ska förtydligas att det verkar röra sig om relativt få fall, och det finns i dagsläget inget underlag som indikerar att utmaningen är större i Krylbo än i andra stadsdelar. Dock är detta ett ämne där både kommunal personal och samverkanspartner från polismyndigheten har indikerat ett behov av att kunna stärka sin kompetens i dessa frågor för att kunna bemöta utmaningen mer effektivt och även kunna arbeta förebyggande.

För att stärka trygghetsarbetet i Krylbo i samverkan med polismyndigheten har därför ett utbildningspaket kring kultur- och hedersfrågor köpts in från InKultura⁵ via projektet för att öka personalkompetens i dessa frågor. Följande moduler ingår i utbildningen:

- Interkulturell kommunikation
- Värde och normkrokar i kulturmötet
- Fördomar och stereotyper i kulturmötet
- Bakgrund till kulturmöten: klanen, slakten & familjens betydelse
- Hederskulturella normer och värderingar i klansamhället
- Heder i Sverige från Fadime till idag
- Lagar, rättigheter och organisationer
- Introduktion till religion och sexualitet
- Afghanistan, Syrien och Somalia - politiska & sociala förhållanden utifrån ett HBTQ perspektiv
- HBTQ och heder i Sverige
- Att arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck
-

Inbjudan att ta del av utbildning har skickats med en påminnelse, till chefer inom både omsorg- och bildningsstyrelse efter att det först förankrats hos förvaltningscheferna. Utbildningen innefattar 250 licenser: en person = en licens. Det är upp till chefer att ta ställning till om personalen får lägga arbetstid på utbildningsmodulerna eller ej. Återkoppling har varit sparsam, men följande verksamheter har gemensamt anmält 47 deltagare till utbildningen:

- Vuxenutbildning och integration
- Polismyndigheten
- Arbetsmarknadsenheten
- Vuxen- och öppenvårdsenheten

Totalt innefattar utbildningen 9 timmar. Utbildningen är helt digital med ett flexibelt upplägg som tillåter att medarbetare tar del av den på egna villkor och i mån av tid. Man kan också fritt välja mellan modulerna efter behov, det finns inget tvång på en viss ordning eller att man måste gå samtliga moduler. Utbildningen finns tillgänglig fram till 25/5–2023.

⁵ <https://inkultura.se/>

Utveckling Skol-IF

Skol-IF i Krylbo skola uppfyller en viktig roll som gratis och lättillgänglig fritidsaktivitet i Krylbo. Skol-IF har också ett starkt förtroende hos föräldrar då den är ledd av lärare på skolan och eftersom aktiviteterna utförs på skolans område. Vikten av att ha tillit av föräldrarna ska understrykas extra då detta har uppmärksamats vara en tröskel för en del barn i andra fall, vilket kan hindra dem i att få delta i olika föreningar och fritidsaktiviteter.

Skol IF har i dagsläget ingen egen budget utan aktiviteterna sker i skolans gymnastiksal efter skoltid med den utrustning som finns där. Ledare för Skol IF sökte kontakt med projektet för att samverka kring en utveckling av verksamheten eftersom de ville börja erbjuda ridskola hos Åsebo RS inom ramen av Skol-IF.

Genom samverkan i projektet fick Skol-IF kontakt med RF-Sisu som har stöttat verksamheten ekonomiskt och strategiskt tillsammans med projektet. Diskussioner har bland annat understrukit vikten av att låta barnen testa på olika aktiviteter och besöka föreningar som ligger utanför Krylbo för att bredda barnens utövande av en meningsfull fritid och förhindra att barnen begränsas av socioekonomiska skäl från att kunna utöva den sport de är intresserade av.

Både RF-Sisu och projektet har även belyst vikten av att försöka skapa en ekonomisk självständighet hos Skol-IF så att deras viktiga verksamhet kan fortsätta, men utan att kräva medlemsavgifter från de deltagande barnen eftersom detta skulle leda till att de som behöver aktiviteten mest troligtvis inte längre kan delta. RF-Sisu stöttar verksamheten ekonomiskt en tid för att möjliggöra pilotprojekt och uppstartsaktiviteter men de har inget mandat att stötta föreningar tills vidare. Idéer som har lyfts är bland annat att söka månadssponsorer från exempelvis företag och privatpersoner samt ansöka om en egen budget från kommunen.

Klädbytarcafé Krylbo skola

Projektet blev kontaktade av lärare på Krylbo skola för hjälp med att arrangera ett klädbytarcafé för föräldrarna till skolans elever. Bakgrund till idén var framförallt tidigare erfarenheter av att barn dyker upp dåligt klädda under årets kallare säsonger och att detta kan botten i ekonomiska problem hos föräldrar att utrusta barnen med nya kläder vid varje säsong. En annan aspekt av initiativet är en vilja att minska klimatavtryck genom konsumtion, som en del i kommunens arbete med hållbarhetsfrågor.

Projektet har medverkat i satsningen med dialog kring utförandet och informationsspridning om eventet. Bland annat föreslogs det från projektets håll att klädbytarcaféet skulle vara öppet för föräldrarna på skolan först, men att man sedan kunde öppna upp med de kläder som blir kvar och dela ut dessa på Krylbodagen. Projektet hjälpte också till kring insamling av kläder genom marknadsföring på det kommunala intranätet samt via förberedande möten inför Krylbodagen och träffar med ambassadörer.

Mötesplats Krylbo

Mötesplats Krylbo startades då det under projektiden ofta framkommit att människor känner sig ensamma och inte har någon naturlig plats att träffas eller lära känna nya människor. Servicepunkt Krylbo öppnades således för allmänheten två timmar i veckan och bjöd, via olika kanaler, in till samvaro och gemensamt fika. Det har varit mellan en och fem besökare på dessa träffar vilket kan ses som få deltagare men värdet för de som deltagit har enligt dem själva varit stort. En framgångsfaktor hade förmodligen varit att marknadsföra träffarna i större omfattning men då lokalen inte varit anpassad för många människor valdes att prova konceptet i en liten skala.

Rekommendation

Det finns stora behov av mötesplatser för människor. En plats där det går att träffas utan att det behöver kosta något och utan att man behöver vara medlem i en förening eller liknande. Ensamheten beskrivs ofta som svår och även som ett hinder för att komma in i samhället båda vad gäller språkutveckling och kontakter. Det är inte lätt att skapa nya kontakter och umgängesmöjligheter om man inte går i skolan, har ett arbete eller annan sysselsättning. Vidare är det inte någon garanti för att ha möjlighet till sociala kontakter på fritiden även om man har en sysselsättning. Äldre människor är särskilt utsatta för ensamhet då de inte heller har de möjligheter för meningsfullt umgänge som en arbetsplats kan ge. En rekommendation är att skapa en plats där man kan umgås och knyta kontakter samt möjlighet att öva på att tala svenska.

Resultat

Mötesplatsen har gett inspiration och erfarenhet som bidragit till att Vuxenutbildningen och Integrationsenheten startar en mötesplats för kvinnor i centrala Avesta under våren 2023.

Föreläsning Åvestadalskolan- Vad händer när bollen inte är rund?

Det har varit en utmaning att hitta lämpliga aktiviteter för ungdomar inom ramen för projekt Ökad jämlikhet i Krylbo. Satsningar på fritidsgården har gjorts men dessa satsningar har bara nått de ungdomar som vistas på fritidsgården varvid det har funnits behov av någon aktivitet som kommer fler ungdomar till godo. Utifrån aspekter som socioekonomiskt utanförskap, integration och jämlikhetsfrågor beslutades att projektet, i samverkan med Åvestadalskolan, ordnade föreläsningen ”Vad händer när bollen inte är rund” med Andreas Jonsson. Föreläsningen handlade om hur normer och fördomar bidrar till utanförskap samt att människor genom att ändra sin attityd och ta ansvar för sina egna handlingar kan bidra till förändring. Andreas berörde också hur det är att ha en längtan om att passa in och vad som händer när man inte gör det. Innehållet i föreläsningen stämmer således väl in i projektets bakgrund och syfte då den gav ungdomarna värdefull kunskap och insikter hur ovan nämnda aspekter påverkar oss och hur det är möjligt att välja hur man vill agera i olika situationer.

Kompetensutveckling

En förutsättning för social hållbarhet är att människor inte stoppas från att öka sin kompetens av samhällssystemet eller av rådande normer. I Krylbo där den socioekonomiska segregationen är hög finns utmaningar för människor att få jämlika möjligheter att växa och utvecklas efter sina egna förutsättningar. Projektet har därför försökt skapa tillfällen för extra satsningar mot utbildning, svensk språkutveckling och nya kunskaper. Arbetet skulle dock behöva utvecklas vidare, gärna i starkare samverkan med Lärcentrum Krylbo.

Krylbo barnbokklubb

Krylbo barnbokklubb är en aktivitet som i huvudsak har drivits av en barnbibliotekarie från Avesta bibliotek tillsammans med en Krylboambassadör. Utifrån aktivitetens popularitet och antalet barn behövs två personer för att kunna genomföra träffarna. Under våren fick ambassadören som deltagit andra uppdrag varvid projektledaren för Ökad jämlikhet i Krylbo varit med på bokklubben då den annars riskerade att läggas ner. Aktiviteten har haft cirka 25-30 deltagare varje gång även om antalet deltagande barn skiljer sig från vecka till vecka.

Krylbo barnbokklubb tar emot barn i årskurs 1–3 efter skoldagens slut och aktiviteten får låna en lokal i Krylbo skola. Barnen läser böcker tillsammans med barnbibliotekarie, berättar sagor eller bara lyssnar på högläsningen. Barnen får även frukt och grönt som mellanmål under aktiviteten samt att aktiviteten avslutas med pyssel varje gång. Det finns också möjlighet för barnen att låna med sig böcker hem via bokklubben. Syftet med aktiviteten är flerfaldigt:

- **Språkutveckling.** Mellan 80–90 % av barnen på Krylbo skola har ett annat modersmål än svenska, vilket gör att den svenska språkutvecklingen försenas. Barnbokklubben utvecklar barnens språk och ordförråd och uppmuntrar till mer läsande även hemma. På sikt kan detta vara en del jämna ut de ojämlika förutsättningar som råder mellan barn i Avesta kommun.
- **Meningsfull fritid.** Barnbokklubben är en fritidsaktivitet som skapats med tillgänglighet i åtanke. Att aktiviteten utförs på skolans område gör att fler barn får lov att delta, att den är gratis gör att fler barn har möjlighet att delta. Det är också ett gott komplement till de fysiska aktiviteter som erbjuds i Krylbo via Skol IF och Krylbo IF.
- **Minska utsatthet.** Barnbokklubben bidrar till minskad utsatthet hos de barn med störst socioekonomisk utsatthet i Krylbo. Det skapar en trygg mötesplats med vuxna förebilder där man också får äta mellanmål.
- **Integration.** Genom att ta del av böcker på svenska integreras också barnen snabbare in i svensk barnlitteratur som kan ge nya perspektiv och kunskaper om samhället.

Rekommendation

Krylbo barnbokklubb uppfyller behov som är högaktuella idag i Krylbo samtidigt som det tillåter en långsiktig positiv utveckling genom att vara en del av att skapa mer jämlika förutsättningar för barn som lever i socioekonomisk utsatthet. Långsiktigheten i barnbokklubben är dock hotad på grund av bristande resurser. Hitills har bokklubben kunnat köpa in material via projektet, men detta kommer inte vara möjligt nu efter projektets slut. En stark rekommendation är därför att biblioteket får en extra budget avsatt för att driva och utveckla arbetet med barnbokklubben. Relativt små medel kan räcka långt. Det handlar framförallt om att kunna köpa in mellanmål och pyssel samt att kunna ta med barnen på kortare utflykter i framtiden, exempelvis till biblioteket i Avesta och teaterföreställningar. En annan utmaning för bokklubben är personella resurser. För att utveckla och utvidga verksamheten skulle barnbibliotekarie behöva få mer tid avsatt för detta arbete samt att det behöver vara en person till närvarande vid aktiviteten som är anställd. Det är för skört att enbart förlita sig på att det finns tillgängliga volontärer. Det är väl värt att notera att barnen i årskurs 4–6 som bor i Krylbo har också uttryckt en önskan om att få delta i bokklubben.

Resultat

Biblioteket kommer att samverka med By-Folkärna pastorat då bokklubben behöver minst två personer för att verksamheten ska fungera. Således kommer bokklubben att fortsätta sin verksamhet med en bibliotekarie, en församlingsassistent och en tidigare Krylboambassadör som kommer att medverka som volontär.

Föräldrastöd högstadiet

Projektet blev kontaktade av personal från Åvestadalsskolan för att samverka om en ny satsning kring föräldrastöd⁶ på skolan. Skolan har identifierat ett behov av starkare dialog och relationsskapande med föräldrar på skolan, då framförallt de med utrikesbakgrund. Skolan har uppmärksammat att vissa föräldrar med bristande svensk-kunskaper får en försvagad roll som förälder i skolsammanhang. Bland annat kan ungdomar manipulera sjukskrivning och med flit ”översätta fel” vid föräldrasamtal för att kontrollera vilken information som föräldrarna får.

Tanken som samverkades fram tillsammans med representanter från integrationsenheten var att skolan skulle starta föräldragrupper indelat per modersmål. Grupperna skulle träffas kontinuerligt på skolan och vid varje träff skulle ett aktuellt ämne behandlas. De första träffarna skulle hantera mer praktiska frågor såsom en praktisk genomgång av den digitala skolportalen med mera. Framtida träffar skulle kunna avhandla tyngre ämnen såsom ungdomar som mår dåligt, vad ungdomar gör ute kvällstid, alkohol & droger, att acceptera hjälp och stöd från myndigheter, med mera. Förhoppningen är att bygga tillit hos föräldrar och stärka relationen mellan skolans personal och elevers föräldrar, samt att stärka föräldrarna i sin föräldraroll.

I dagsläget har ännu inte dessa föräldragrupper startats.

Krylboambassadörer - workshop

En del av arbetet med Krylboambassadörerna har handlat om att stärka och erbjuda utveckling för dem i gruppen som vill. Som tidigare nämnts var det möjligt att få arbetserfarenhet genom att hjälpa till att leda olika aktiviteter i Krylbo, men det har också pågått en annan typ av möjlighet för ökad kompetens i gruppen.

Vid varje månadsmöte har ett speciellt tema diskuterats. Ofta har också gäster bjudits in till månadsmötena som har föreläst för gruppen om olika områden av relevans för arbetet i projektet. Utöver det har också gruppen deltagit i olika slags workshops som arrangerats inom projektet. I samarbete med Linnéuniversitetet arbetade Krylboambassadörerna under tre dagar med filmskapande kring temat ”community development” och hur man som medborgare kan driva förändring i sitt bostadsområde. Gruppen har också haft ett promenadmöte i Krylbo där man fick lämna in synpunkter på området, både positiva och negativa åsikter diskuterades. Som avslutning fick ambassadörerna sedan information om vad ett medborgarförslag är samt hur man kan använda sig av felanmälan till kommunen. Många kände inte till dessa funktioner innan och har i efterhand uttryckt en stolthet av att ha kunnat rapportera in saker de observerat i området och glädjen över att se dessa bli åtgärdade. På detta sätt har ambassadörernas känsla av inflytande och tillit till kommunen kunnat stärkas. Vissa månadsmöten har också innehållit kortare och mer intensiva workshops, bland annat kring sortering och avfall i samarbete med Avesta Vatten och Avfall.

Att arbeta kvalitativt med fördjupad kompetens i gruppen med Krylboambassadörer har inte enbart stärkt dem själva. Många ambassadörer har stora kontaktnät och har spridit vidare informationen till andra medborgare vilket gjort att arbetet fått större spridning.

Stärkt bibliopunkt Krylbo

Att biblioteket finns representerat i Servicepunkt Krylbo är en stor tillgång för kompetenshöjande satsningar i stadsdelen. Flera planer på samverkan har funnits som exempelvis bokcirkel för vuxna med annat modersmål än svenska. Projektet har i flertalet olika sammanhang marknadsfört bibliopunkten i Krylbo för att sprida information om vilka tjänster som erbjuds och för att locka besökare. Vid Krylbodagen både 2021 och 2022 samverkade också projektet med deltagande bibliotekarier för att planera och genomföra aktiviteter som stärker närvaron av biblioteket i Krylbo. Bland annat samfinansierades de bokpåsar som delades ut under Krylbodagen 2022.

⁶ Läs föräldrastöd som stöd till vårdnadshavare

Kvinnor möts – en studiecirkel för kvinnor

En av ambassadörerna brann för utbildning och kvinnofrågor vilket ledde till att en studiecirkel för kvinnor startades i samarbete med Vuxenskolan. Ambassadören som initierade arbetet med studiecirkeln var också cirkelledare. Studiecirkeln Kvinnor möts syftade till att skapa gemenskap och utveckling. Till varje studieträff hade någon sakkunnig person bjudits in som berättade om något samhällsviktigt ämne och förde en dialog runt detta. Några av de ämnen som togs upp var våld i nära relationer, hederskultur, kulturkrockar, lika och olika, kvinnohälsa samt studie- & yrkesvägledning. Deltagarantalet varierade mellan två och tolv. Kvinnorna uttryckte att det var fint att ha en plats att gå till där de fick umgås och samtala om angelägna ämnen samt att de trivdes i den nya gemenskapen. Det var en blandad grupp med både inrikes- och utrikesfödda kvinnor vilket ledde till intressanta samtal och erfarenhetsutbyten.

Resultat

Som ett resultat av erfarenheterna från studiecirkeln kommer Vuxenutbildningen och Integrationsenheten att starta en mötesplats våren 2023, kallad ”Kvinnor möts i Avesta”. Mötesplatsen innebär att kvinnor får möjlighet till utveckling, gemenskap och samhörighet. Kvinnorna får möjlighet till personlig utveckling samt även ta del av kompetenshöjande insatser inom olika områden.

Integration

I Krylbo bor det fler med utländsk bakgrund jämfört med övriga stadsdelar i Avesta. Ofta bor dessa personer i samma kluster av (hyres)bostäder vilket försvårar integration. Segregation motverkar den sociala hållbarheten i samhället eftersom det urholkar tillit, trygghet och gemenskap. Individer som lever i segregation har också sämre förutsättningar än andra i samhället och parallella samhällsstrukturer kan lättare växa fram.

Föräldracirkel språkcafé

I samverkan med utvecklingsledare inom öppenförskola och föräldraskapsstöd har en ny typ av språkcafé kunnat starta i Krylbo: Avestaföräldrarna. Språkcaféet kom till som ett resultat av identifierade synergier både internt inom kommunen och externt:

- Utvecklingsledare påtalade en svårighet att nå målgruppen med utrikesfödda föräldrar till deras informationsträffar med olika teman inom föräldraskap.
- Rädda barnen hade ett uppdrag att starta upp aktiviteter för föräldrar i Krylbo men saknade lokal förankring.
- Krylboambassadörer belyste en stor efterfrågan bland medborgare om att ha ett språkcafé i Krylbo.

- Ditt nya språkcafé i Krylbo!

Tillsammans kunde dessa utmaningar och önskemål bilda en ny aktivitet i Krylbo: en föräldracirkel med fokus på språkträning. Gruppen träffas varje vecka en förmiddag och aktiviteten inleds med en gemensam frukost och småprat på svenska. Varje träff innehåller också information från en inbjuden gäst för att prata om ett aktuellt ämne kopplat till föräldraskap, exempelvis socialtjänst, bibliotek, säkerhetsamordnare med flera. Informationen varvas med diskussioner.

En utmaning för aktiviteten har varit att nå den stora målgruppen som finns i Krylbo. Förutsättningar för aktivitetsledare från kommunen och Rädda Barnen har varit att träffen planeras inom ordinarie arbetstid (8:00-16:00). Detta har visat sig vara en omöjlig tid för flera medborgare i Krylbo som gärna vill delta, men är uppbundna på andra håll under dagtid.

Rekommendation

Det finns ett stort behov av ett språkcafé på kvälls- eller helgtid i Krylbo vilket har framkommit vid många tillfällen under projektet, både från Krylboambassadörer och andra personer. Ett språkcafé kan förmodligen vara den mest efterfrågade aktiviteten då många uttrycker att nyckeln till samhället är det svenska språket men att de inte har någon att träna språket med. Att få möjlighet att träna språket skulle bidra till att minska segregation, öka möjligheterna till en meningsfull tillvaro och stärka möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden.

Krylbo utflyktsgrupp

Krylbo utflyktsgrupp är ännu en aktivitet med fokus på språkträning varvat med integration och information. Aktiviteten har startats i samverkan med Fritidsenheten på kommunen som också är aktivitetsägare. Två Krylboambassadörer med olika sociala nätverk har hjälpt till att driva aktiviteten och rekrytera deltagare.

Syftet med aktiviteten har varit att skapa ett mer roligt och avslappnat forum för integration och språkträning som också skapar gemenskap och bygger broar till föreningslivet. I utflyktsgruppen varvas kultur- och fritidsaktiviteter av olika slag med förankring runtomkring kommunen. Aktiviteter hittills har bland annat varit minigolf, besök på Verket, Älvpromenad, boule med flera. Krylbo utflyktsgrupp är en väldigt populär aktivitet, där vissa träffar genererat mer än 100 deltagare.

KRYLBO UTFLYKTSGRUPP

Läxhjälp – för barn och föräldrar

Internationella Föreningen Avesta (IFA) har under år 2022 fått medel från kommunen för att bland annat jobba med barn- och ungdomsfrågor i Krylbo i samverkan med projekt Ökad jämlikhet i Krylbo. Som ett resultat av det har en ny aktivitet för läxhjälp som drivs av IFA kunnat starta i Krylbo skola.

Via projektet kunde samtal med rektorer på lågstadiet och högstadiet samt IFA faciliteras. I samtalen bestämdes det att IFA skulle erbjuda läxhjälp för barn, och att föräldrar också var välkomna. Att involvera föräldrarna bottnade i en analys från projektet där man kunde utforska möjligheten att stärka de föräldrar som har behov av extra stöd i läxhjälpfrågor. Det var också ett sätt att arbeta med integration och en ökad förståelse för föräldrars roll att hjälpa barnen med läxor.

En utmaning var IFAs operativa kapacitet som försvårades av en låg bemanning på IFA och att ordföranden inte fanns på plats i Sverige. Det fanns också vissa utmaningar kring den ram som IFA satte upp för aktiviteten vilket gjorde det svårare för målgruppen att ta del av den. Bland annat insisterades det initialt att läxhjälpen skulle vara i IFAs lokaler hellre än på skolan, samt att deltagande i aktiviteten krävde en anmälan först. Detta resulterade i att inga barn eller föräldrar dök upp på läxhjälpen när aktiviteten först startade. Nya dialoger med projektet och rektorerna tog då plats, vilka återigen belyste vikten av att sänka tröskeln för barnen och deras föräldrar genom att ha drop-in samt genom att ha aktiviteten i skolan där barnen lättare kan få lov att stanna kvar efter skoldagens slut. Detta har resulterat i en omplanering från IFAs håll och aktiviteten förlades då i Krylbo skola istället.

Framtidens ekostadsdel

Det har bedömts vara viktigt att ha en framtidsvision med som ett fokus i projektet, i synnerhet då det redan utformats ett program för Krylbo som ekostadsdel. Det är också viktigt att motverka det dåliga rykte som till viss del fortfarande finns kvar om Krylbo, samt att arbeta för att fler vill bo kvar i Krylbo istället för att flytta ut så snart som det finns möjlighet. Krylbo behöver kännas tryggt och attraktivt så att människor väljer att bo kvar i stadsdelen även då de har möjlighet att flytta till annan plats.

Positiv marknadsföring om Krylbo

För att ersätta öknamn om Krylbo med positivt betingade koncept har projektet satsat på positiv marknadsföring när tillfälle getts. Olika giveaways har köpts in under teman ”Krylbo: framtidens ekostadsdel” samt ”Krylbo ♥”. Giveaways har delats ut bland annat i samband med Krylbodagen och besök hos externa aktörer. Även en roll-up har köpts in som informerar om Krylbos utveckling mot en lockande, grön, miljövänlig ekostadsdel. Denna har använts vid event där projektet deltagit och övrig tid står den uppställd i Servicepunkt Krylbo. Kommunikationsmaterialet har ofta gett upphov till intressanta diskussioner med fokus på hur Krylbo ska utvecklas för att nå visionen.

Ökad trygghet i Krylbo

Projekt Ökad jämlikhet i Krylbo har haft en nära dialog och samverkan med polismyndighetens projekt Trygga Krylbo. Bland annat har arbetet fokuserat på erfarenhetsutbyte och gemensam idéutveckling. Projektet har också deltagit i polisens grupp Effektiv Samordning för Trygghet (EST). I EST träffas Krylboaktörer varannan vecka för att gå igenom händelser i Krylbo, dela erfarenheter med varandra samt ta del av polisens brottsstatistik i området. Många nya kontakter har kunnat etableras via EST-träffarna.

Områdespolis har haft en drop-in på Servicepunkt Krylbo som ett led i samverkan kring trygghetsfrågor. För en del personer i Krylbo som projektet kommit i kontakt med har steget att kontakta polisen varit en alltför stor utmaning, antingen på grund av språkbarriärer eller en ovilja att (öppet) besöka polishuset i Avesta. Det har därför varit en fördel att kunna sänka tröskeln för dessa personer genom att erbjuda vissa tillfällen då man kunnat träffa en civilklädd polis på ett mer avslappnat sätt för att kunna ställa frågor, lämna tips och be om råd i känsliga situationer. I dessa fall har projekt Ökad jämlikhet i Krylbo kunnat agera en trygg länk mellan medborgare och polis. Det har också vid flera tillfällen uppmuntrats från projektets håll att medborgare i Krylbo ska våga söka kontakt med polisen i olika frågor.

Samverkan nedskräpning, avfall och återvinning

I vissa delar av Krylbo har det funnits utmaningar kring nedskräpning, avfallshantering och bristande återvinning. Det har bland annat lett till en negativ uppfattning om Krylbo och är ett växande miljöproblem samt är även en grund för konflikt mellan människor. Projekt Ökad jämlikhet i Krylbo har sökt upprätta en ny samverkansstruktur som kan arbeta för att komma till rätta med problemet och skapa sammanhållning snarare än konflikt samt arbeta för att Krylbo lever upp till rätt standard för en ekostadsdel. Vid projektets slut har det framförts från olika aktörer att problemet med sophantering har minskat.

Via polisens EST-samverkan kunde problemet diskuteras med kommunala verksamheter, föreningar och företag i Krylbo. Då bestämdes det att Ökad jämlikhet i Krylbo, fastighetsägaren Krylbohus samt representant för bostadsrättsföreningen Luxvreten samt PRO skulle delta i vidare dialog. Ökad jämlikhet i Krylbo involverade också Avesta Vatten och Avfall (Avesta VA) samt Hyresgästföreningen och Krylboambassadörer. Försök att komma igång med mer praktiskt fokuserad dialog har gått trögt sedan start runt våren 2022, annat har ockuperat dagordningen för några av samverkanspartnerna. Eftersom mycket kritik riktats mot sopstationerna utanför hyreslägenheterna i Krylbo har Krylbohus haft i uppdrag att ta fram ett underlag som kan beskriva situationen i deras hyreslägenheter samt i de närliggande sopstationerna. Detta är viktigt för att få en tydlig bild av hur den verkliga situationen ser ut innan förslag på lösningar kan börja ta form. Detta underlag har ännu inte delgetts projektet. Hyresgästföreningen har varit involverad för att kunna delge tydliga exempel från andra fastigheter där man haft liknande problem och hur man då arbetat för att ändra situationen på ett långsiktigt hållbart sätt.

Fokusgrupp ekostadsdel

Eftersom Krylbo behöver en långsiktig hållbar utveckling för att förhindra att projektets arbete endast blir ytligt och kortvarigt bedömdes det fördelaktigt att integrera kommunens program⁷ för Krylbo som ekostadsdel i arbetet.

Då programmet för Krylbo är väldigt omfattande är det viktigt att hela kommunen mobiliserar för att förverkliga den utvecklingsinriktning som beslutats i programmet. Det finns många gemensamma beröringspunkter mellan projektets arbete och arbetet med bland annat social hållbarhet som benämns i programmet. För att både stärka projektets- samt programmets arbete, samt för att motverka stuprör inom den kommunala verksamheten, bedömdes det därför viktigt att ekostadsdelsprogrammet lyftes upp igen inom kommunen. Idén lyftes därför inför koncernledningen som beslutade att en brett förankrad fokusgrupp för Krylbo som ekostadsdel skulle sättas ihop, där också projekt Jämlikt Krylbo skulle delta.

Fokusgruppen leddes av kommunens hållbarhetsstrateg och sammanträdde vid två tillfällen under 2022. Resultatet blev dokumentet ”Översyn av status för Krylboprogrammet i organisationen” som presenterats för kommundirektör som beslutar hur arbetet ska tas vidare. Fokusgruppen tittade bland annat på vilka delar av Krylboprogrammet som nu är genomförda, samt kategoriserade kvarvarande delar av programmet. Fokusgruppens medlemmar var spridda över de kommunala verksamheterna och träffarna innebar också uppdateringar mellan dessa verksamheter om hur ekostadsdelsarbetet genomförts eller ej.

Krylbodagen: Folkfest i Krylbo

Krylbodagen är en stadsfest som sker årligen i Krylbo på initiativ från polisens projekt Trygga Krylbo. Ökad jämlikhet i Krylbo har deltagit vid de två tillfällen som Krylbodagen arrangerats hittills, och senast också deltagit i styrgruppen för Krylbodagen som håller i de praktiska trådarna för arrangemanget. Projektet har också hjälpt till att marknadsföra evenemanget samt stödja andra kommunala verksamheter med idéer och förberedelser inför Krylbodagen.

⁷ ”Programmet” = Programmet för Krylbo som ekostadsdel. ”Projektet” = Projekt Jämlikt Krylbo.

Slutord

Utmaningar och lärdomar

Det har, i vissa fall, varit relativt svårt att nå målgruppen för de olika aktiviteterna även om aktiviteterna marknadsförts i olika kanaler. Vissa aktiviteter har lockat många deltagare medan andra aktiviteter inte alls attraherat deltagare även om det tidigare uttryckts att en sådan aktivitet är önskvärd. I andra fall, såsom önskemålet om ett språkcafé i Krylbo, har inte aktiviteten kunnat genomföras inom ramen för projekt Ökad jämlikhet i Krylbo i brist på samverkanspartner och resurser även om det lagts ner mycket tid för att hitta en lämplig lösning för att kunna starta ett språkcafé som är förlagt på kvällstid.

En del planerade aktiviteter har inte kunnat startats utifrån bristande tid och resurser hos de medverkande enheterna inom kommunen. Lärdom är att verksamhetsövergripande projekt som detta behöver vara mer förankrat och känt hos de olika kommunala verksamheterna redan från start.

En av de största utmaningarna har varit att hitta en lämplig lösning för ambassadörernas fortsatta arbete efter projektets slut. Nu vid projektets slut har detta lösts genom att skapa kontakt med nya interna och externa projekt.

Reflektioner, tankar från ambassadörerna samt generella rekommendationer

Framgång i ett projekt som Ökad jämlikhet i Krylbo är inte alltid mätbar eller möjlig att följa upp i siffror. I projektet har det funnits ett djup som kanske inte alltid varit synligt på ytan som handlat om människors välmående, att hitta sammanhang samt att få bidra med något. Att ta makt över sin egen situation men också bidra till att skapa förändring och utveckling för andra och för samhället. Det skapas ringar på vattnet när människor startar en positiv utveckling och gör bra saker.

Några av ambassadörer som varit med i Ökad jämlikhet i Krylbo intervjuades under projektets sista veckor. De har berättat att ambassadörsrollen gett dem gemenskap, delaktighet, tillhörighet, meningsfullhet och livsglädje. De har uttryckt att det är givande att hjälpa andra samt att det också för fler betytt en personlig utveckling samt en större möjlighet att komma ut i arbetslivet. En ambassadör svarade att det har ”betytt allt”, vid frågan om vad projektet betytt för personlig del.

Ökad jämlikhet i Krylbo har också gett kommunen en möjlighet att se samhället genom någon annans ögon då de ambassadörer som medverkat bidragit med sina erfarenheter och upplevelser om samhället och vardagen. Som projektledare är min erfarenhet av projektet att vi alla behöver kunna se samhället genom någon annans ögon, vilket i viss mån varit möjligt under projektet, för att förstå vilka förändringar som verkligen behöver göras och vilka behov som finns. Det är viktigt att civilsamhället får en större roll i skapandet av vår gemensamma tillvaro vilket projekt Ökad jämlikhet i Krylbo arbetat med i de nya samverkansformer som skapats. Det som också kan konstateras är att projektet har tagit tillvara det engagemang som medborgarna har och att samarbetet mellan medborgare och kommunen har stärkt deltagarnas tilltro till kommunen.

Ytterligare en faktor som inte är direkt mätbar är att fler av de som på olika vis medverkat i projektet menar att det väckt hopp om en bättre framtid såväl för den enskilde som för samhället. Möjligheten att få vara med och påverka sin livssituation är otroligt värdefull och att få medverka till att bygga ett bättre samhälle och även känna glädje i att kunna hjälpa andra är kanske ännu mer värdefullt och utvecklande.

Personliga reflektioner från projektledaren

Jag har varit väldigt berörd många gånger under projekttiden. Berörd av människors ensamhet, utanförskap, ekonomiska svårigheter och känsla av hopplöshet. Men jag har också varit ännu mer berörd av, och förundrad över, människors drivkraft och engagemang att verka för det goda trots de svårigheter som finns. Jag har också haft förmånen under projektet att få uppleva den kraft som finns när människor gemensamt

arbetar för att skapa bättre förutsättningar inom ett område och även haft förmånen att följa en del personer en bit på deras personliga resa. Deltagare i projektet har berättat om hur deras liv har förändrats till det bättre, hur de genom projektet hittat meningsfullhet i livet och om glädjen de upplever av att få hjälpa andra. Jag känner tacksamhet över att ha fått vara en del av allt det fina arbete som skett inom projektet Ökad jämlikhet i Krylbo.

Projekt Ökad jämlikhet i Krylbo har varit till för alla. Det har handlat om att vi gemensamt skapat förutsättningar för att de som vill ska få möjlighet att ta del av och medverka i samhället, hitta en meningsfull vardag och få möjlighet att befinna sig i ett sammanhang. Alla kan påverka världen för allt vi möter varje dag är världen och förändringen startar i oss själva och de val vi gör, vilket deltagarna på många sätt visat under projektiden.

Att få arbeta så nära medborgarna har gett mig många tankar och erfarenheter som jag tar med mig in i andra sammanhang. En av de allra starkaste erfarenheterna för mig från projektet är att vi inte utjämnar skillnader genom att jobba med någon viss grupp människor. Skillnader utjämnas när vi tillsammans låter dem utjämnas.